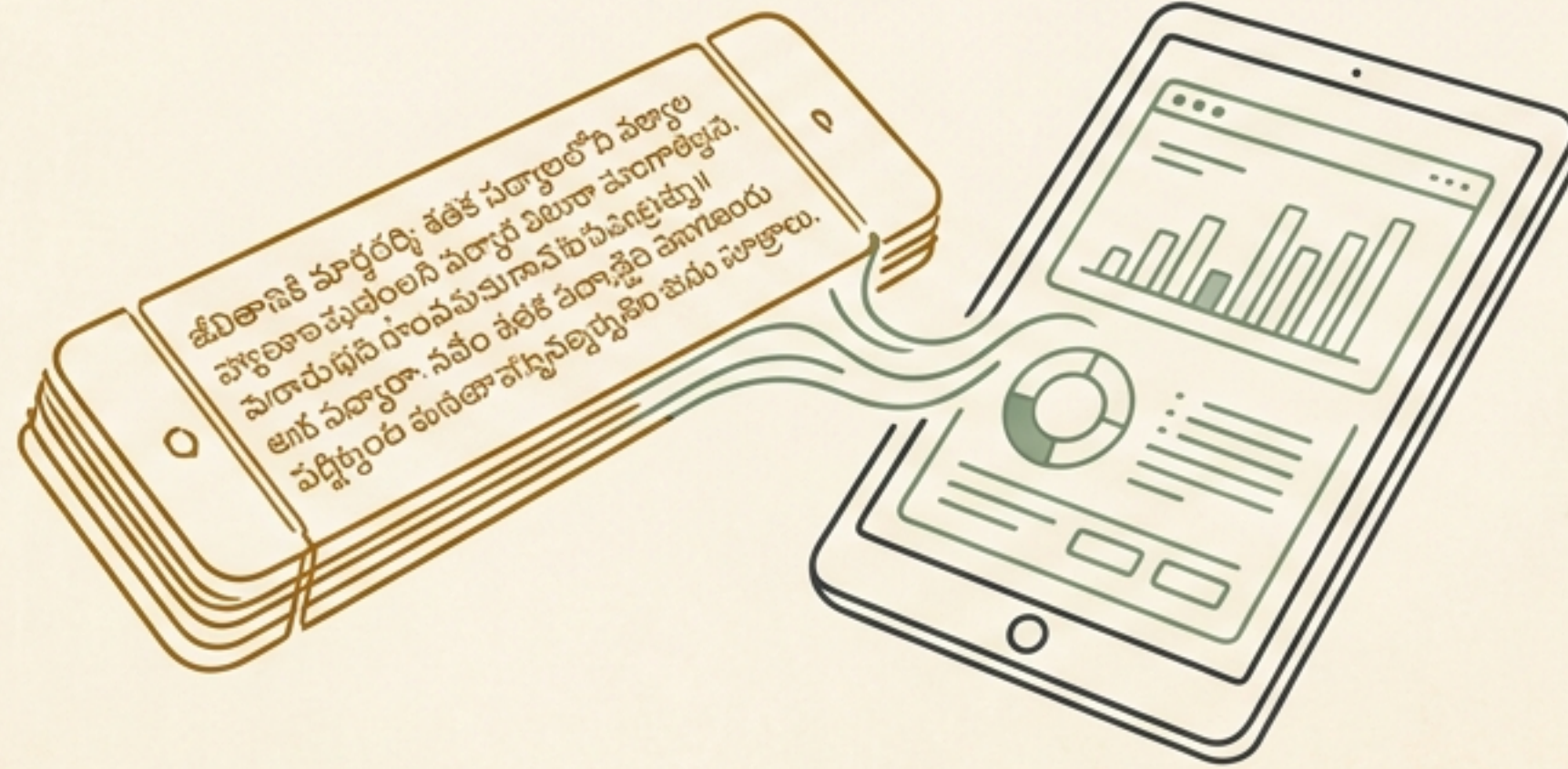

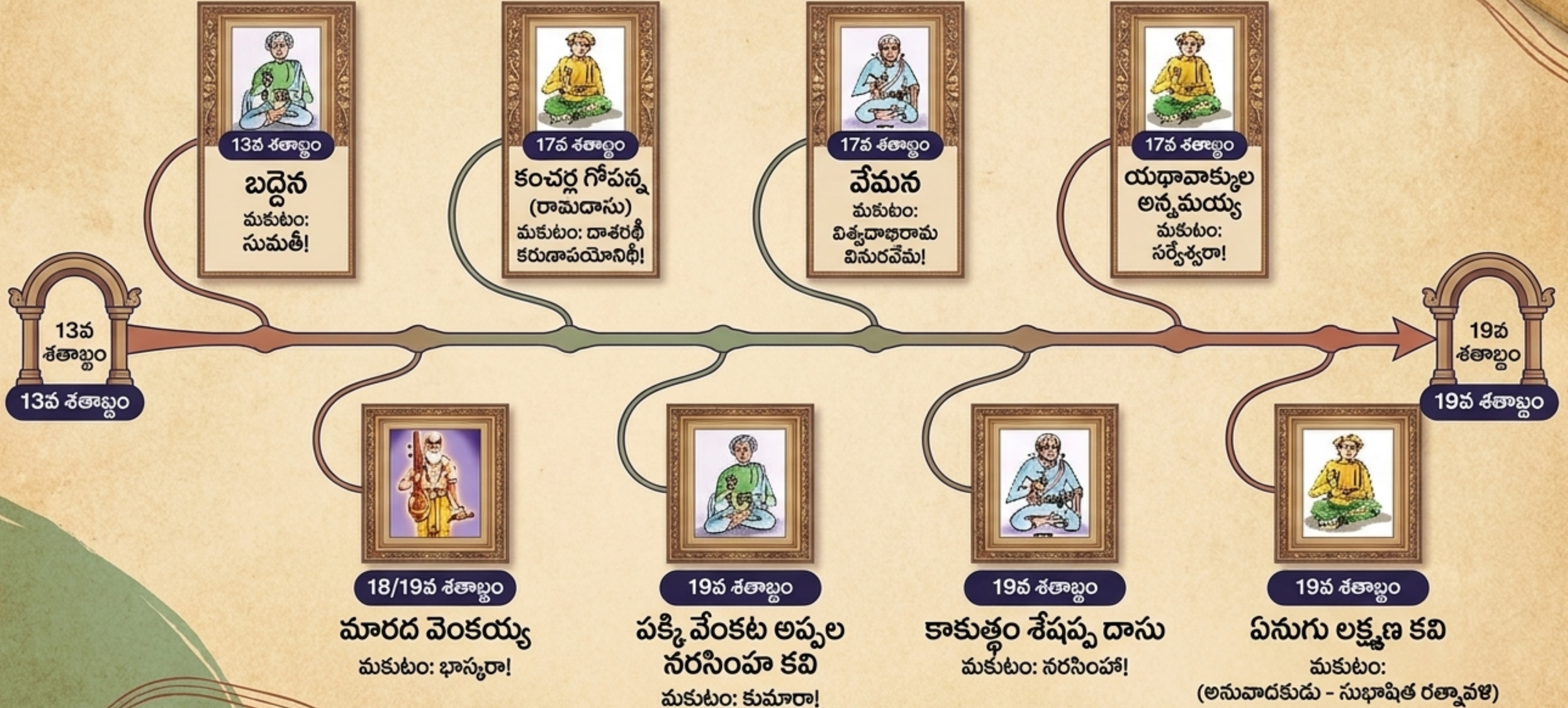
జీవితానికి మార్గదర్శి: శతక పద్యాలలోని నైతిక విలువలు

13 నుండి 19వ శతాబ్దపు కవుల నుండి ఆధునిక మానవుని కోసం కాలాతీత జీవన సూత్రాలు.

వాగ్భూషణం భూషణం (మంచి మాట అనే ఆభరణమే మనిషికి అసలైన ఆభరణం) – ఏనుగు లక్ష్మణ కవి (భర్తృహరి సుభాషిత త్రిశతి)

శతక కవుల కాలచక్రం

సమాజంలో ఎలా నడుచుకోవాలి?

1

మొదటి స్తంభం:
ప్రవర్తనా నియమావళి

బద్ధైన మరియు పక్కి వేంకట అప్పల
నరసింహ కవి పద్యాలు కేవలం అక్షరాలు
కావు, అవి ఒక మనిషి సమాజంలో ఎలా
జీవించాలో నేర్పే కచ్చితమైన సామాజిక
సరిహద్దులు. ఒంటరి ప్రయాణం నుండి
ఆచారాల వరకు, వారు సూచించిన 8
ముఖ్యమైన నియమాలను చూద్దాం.

సామాజిక సరిహద్దులు

ఒంటరి ప్రయాణం వద్దు

దారిలో ఒంటరిగా నడవకూడదు.

శత్రువు ఇంట్లో భోజనం వద్దు

శత్రువు ఇంట్లో భోజనం చేయకూడదు.

**సుమతీ
శతకం
- బద్దెన**

స్నేహం పేరుతో దోపిడీ వద్దు

స్నేహంగా ఉంటూ ఇతరుల ధనాన్ని సొంతం చేసుకోకూడదు.

నొప్పించే మాటలు వద్దు

ఇతరుల మనసు నొప్పించే విధంగా మాట్లాడకూడదు.

జీవన విధానపు పునాదులు

కుమార శతకం

(పక్కి వేంకట అప్పల నరసింహ కవి)

గురువుల పట్ల భక్తి:

ఉపాధ్యాయుడిని
ఎదిరించకూడదు.

రక్షకుల పట్ల కృతజ్ఞత:

నీకు రక్షణగా ఉన్న వ్యక్తిని
నిందించకూడదు.

సమిష్టి నిర్ణయం:

ఏదైనా పని చేస్తున్నప్పుడు
నీవు ఒక్కడివే ఆలోచన చేసి
నిర్ణయం తీసుకోకూడదు.

సంప్రదాయం:

మీ ఇంట్లో ఆచరించే
ఆచారాన్ని ఎప్పుడూ
విడువకుండా ఉండాలి.

2

రెండవ స్తంభం:
ఉత్తమ మానవుని
లక్షణాలు

నిజమైన సజ్జనుడు ఎవరు?

కంచర్ల గోపన్న (రామదాసు) మరియు
యథావాక్కుల అన్నమయ్య పద్యాలను
విశ్లేషిస్తే, ఒక పరిపూర్ణమైన మానవుడి
శరీర నిర్మాణ శాస్త్రం మనకు
అర్థమవుతుంది. వాక్కు దానం,
దానం, ధైర్యం, మరియు సాంగత్యం -
ఈ నాలుగు గుణాలే మనిషిని దేవుడికి
దగ్గర చేస్తాయి.

సజ్జనుడు వర్సెస్ దుర్జనుడు

లక్షణం	సజ్జనుడు	దుర్జనుడు
దానం	ఎవరి దగ్గరా చెయ్యి చాచడు, పదిమందికి దానం చేస్తాడు.	ఇతరులపై ఆధారపడతాడు, లోభిలా ప్రవర్తిస్తాడు.
వాక్కు	అబద్ధాలు ఆడడు, ఎప్పుడూ సత్యం తప్పకుండా ఉంటాడు.	అబద్ధాలు చెబుతాడు.
ధైర్యం	యుద్ధంలో వెన్ను చూపక పోరాడతాడు.	కష్టాలకు భయపడి పారిపోతాడు.
సాంగత్యం	చెడు సాంగత్యానికి దూరంగా ఉంటాడు, భక్తుల సాంగత్యాన్ని విడువడు, కోరికలకు లోనుకాడు.	దురాచారాలను పాటిస్తాడు, చెడ్డ వారితో స్నేహం చేస్తాడు.

దాశరథీ శతకం మరియు సర్వేశ్వరా శతకం ఆధారంగా...

3

మూడవ స్తంభం:
దానం మరియు
సంపద

కూడబెట్టడం ఒక భ్రమ

సంపద అనేది నిల్వ చేయడానికి కాదు, ప్రవహించడానికి. మారద వెంకయ్య మరియు శేషప్పతాస్సు దాసు తమ పద్యాల ద్వారా సంపద యొక్క నిజమైన ఉద్దేశ్యాన్ని మరియు లోభి యొక్క విధిని అద్భుతమైన ప్రకృతి దృష్టాంతాలతో వివరించారు.

దాన ఫలం: ఎవరికి సహాయం చేయాలి?

వృథా ప్రయాస

దృష్టాంతం: నిండుకున్న మేఘం
సముద్రంపై వర్షం కురిపించడం.

అర్థం: డబ్బు/సంపద ఉన్నవాడికి మేలు
చేస్తే అది ప్రయోజనాన్ని కలిగించదు.
వృథా అయిపోతుంది.

ఫలవంతమైన పని

దృష్టాంతం: వాడిపోతున్న/ఎండిపోతున్న
పంట పొలాలపై వర్షం కురిపించడం.

అర్థం: పేదలకు మేలు చేస్తే అది చక్కని
ప్రయోజనాన్ని కలిగిస్తుంది. వృథా కాదు.
(భాస్కర శతకం)

లోభి విధి: తేనెటీగల వల

ప్రకృతి దృశ్యం

తేనెటీగలు
కష్టపడతాయి

తేనెను తుట్టెలో
దాస్తాయి

బాటసారి ఆ తేనెను
దొంగిలిస్తాడు
(తేనెటీగలు తాగవు)

మానవ ప్రపంచం

లోభి మనిషి
కష్టపడి ధనం
సంపాదిస్తాడు

ఆ ధనాన్ని దానం
చేయక భూమిలో
దాచిపెడతాడు

దొంగలపాలో,
రాజులపాలో చేస్తాడు
(తాను అనుభవించడు)

పుట్టాక తాను సంపాదించిన ధనాన్ని మనిషి
చనిపోయేటప్పుడు వెంట తీసుకుపోలేడు.

(నరసింహ శతకం - శేషప్ప దాసు)

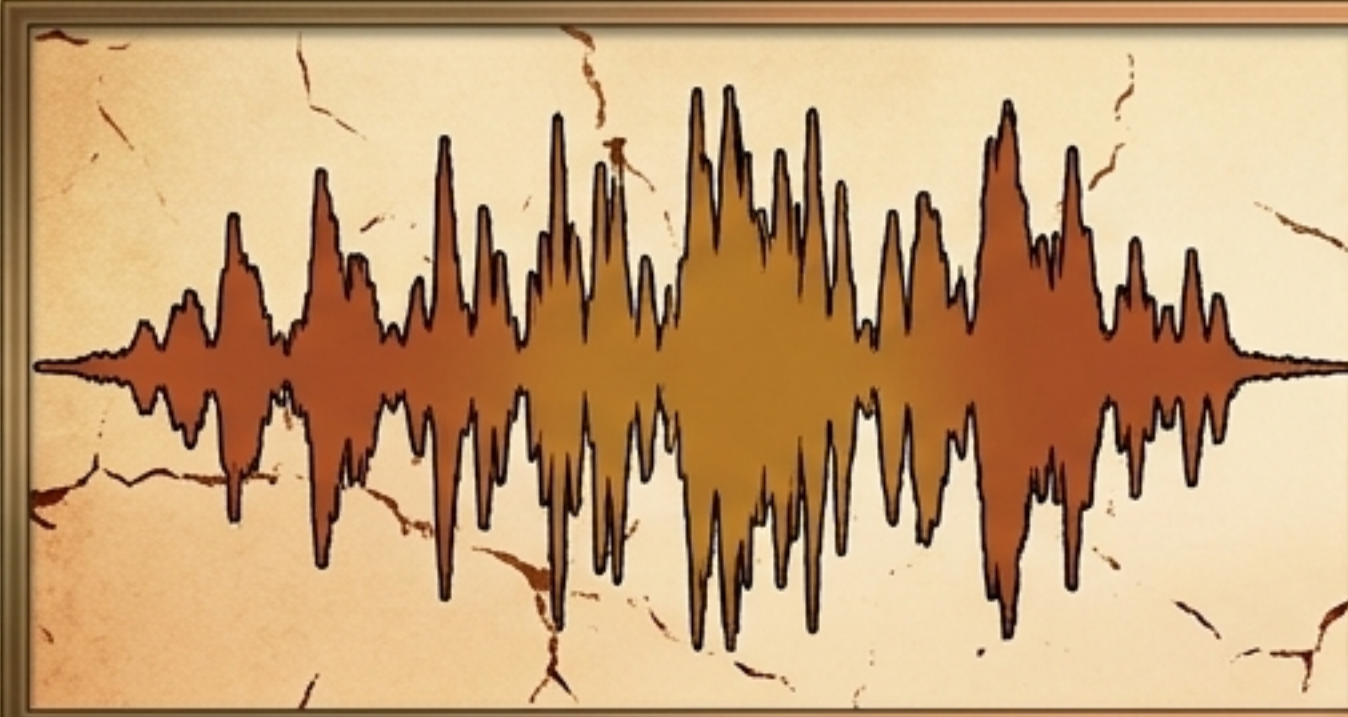
4

నాలుగవ స్తంభం:
నిజమైన జ్ఞానం

ఆడంబరం వర్సెస్ నిశ్శబ్దం

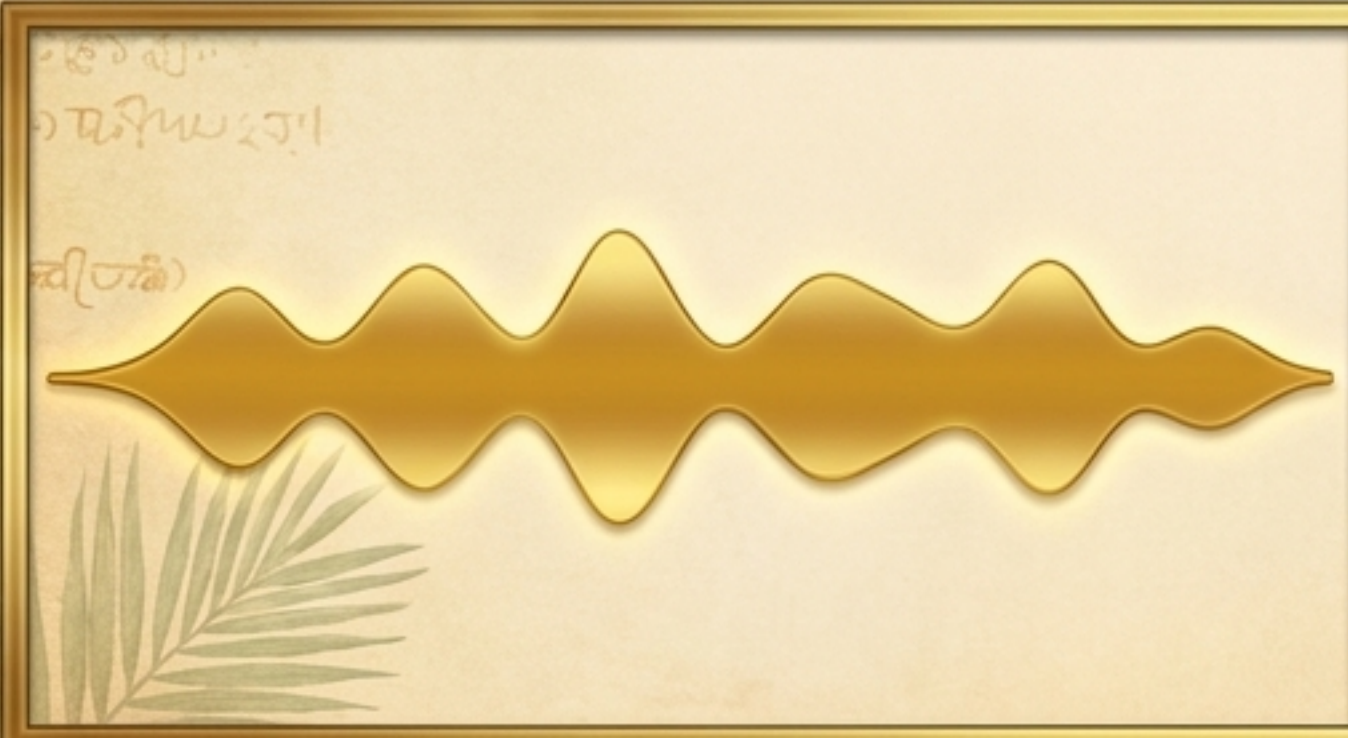
చదువుకున్నంత మాత్రాన లేదా పైకి
ఆడంబరంగా మాట్లాడినంత మాత్రాన
ఒకరు జ్ఞానులు కాలేరు. వేమన మరియు
ఏనుగు లక్ష్మణ కవి గుణాలను మరియు
అంచనా వేయడానికి అద్భుతమైన
ఉదాహరణలు ఇచ్చారు.

గుణాల ధ్వని

కంచు - అల్పుని ఆడంబరం

అల్పబుద్ధితో ఉండేవారు (లేని విషయాలను ఎక్కువుచేసి) ఆడంబరంగా చెబుతారు. కంచు శబ్దంలా ఇబ్బందిగా ఉంటుంది.

బంగారం - సజ్జనుని వాక్కు

మంచి బుద్ధిగలవాడి మాటలు అందరికీ నచ్చేట్లు ఉంటాయి. సజ్జనుని మాటలు బంగారపు శబ్దంలా ఎలాంటి ఇబ్బంది పెట్టకుండా ప్రశాంతంగా ఉంటాయి.

విషపూరిత జ్ఞానం

ఆకర్షణీయమైనది

కాటువేసే పాము తలపైన
అందమైన రత్నం
(చదువు/విద్య) ఉంటుంది.

ప్రమాదకరమైనది

రత్నం ఉందని పాము
దగ్గరకు వెళ్ళలేము కదా!
అది విషపూరితమైనది.

గొప్పగా చదువుకొని ప్రకాశించేవాడైనా వాడు చెడ్డవాడైతే (దుర్జనుడు)
వాడికి దూరంగానే ఉండాలి. చదువు దుర్జనుడిని సజ్జనుడిగా మార్చలేదు.

(సుభాషిత రత్నావళి - ఏనుగు లక్ష్మణ కవి)

ముగింపు: శతక జీవన విధానం

ప్రవర్తన

పరిమితులు తెలుసుకోవడం,
సంప్రదాయాన్ని గౌరవించడం.
(బద్ధెన, పక్కి వేంకట)

జ్ఞానం

ఆడంబరాలు లేకుండా,
దుర్ఘనులకు దూరంగా ఉండటం.
(వేమన, ఏనుగు లక్ష్మణ కవి)

గుణం

సత్యం, ధైర్యం, దానం.
(రామదాసు, అన్నమయ్య)

సంపద

కూడబెట్టక పేదలకు
సహాయం చేయడం.
(మారద వెంకయ్య, శేషప్ప దాసు)

శతక పద్యాలు కేవలం పరీక్షల కోసం కాదు, అవి ఒక ఉన్నతమైన జీవితాన్ని నిర్మించుకోవడానికి ఉపయోగపడే బ్లూప్రింట్ (Blueprint).

భాషా సూత్రాలు

సవర్ణదీర్ఘ / గుణ / ఉత్వ సంధులు

లక్ష	+	అధికారి	→	=	లక్షాధికారి
మరుగు	+	ఐన	→	=	మరుగైన
విశ్వద	+	అభిరామ	→	=	విశ్వదాభిరామ
వేరొక	+	అడు	→	=	వేరొకడు

ద్విగు సమాసం

సంఖ్యతో కూడిన పదాలు ద్విగు సమాసాలు:

[1,00,000]	+	[రూపాయలు]	=	లక్షరూపాయలు
[5]	+	[ఏళ్లు]	=	ఐదేళ్లు
[10]	+	[మేఘాలు]	=	పదిమేఘాలు
[4]	+	[సముద్రాలు]	=	నాలుగు సముద్రాలు
[6]	+	[రుచులు]	=	షడ్రుచులు